

Κορώνεια

Αρχαίοι χρόνοι

Α) Θρησκεία -γιορτές

- 155. Επιγραφή BCH 1954,69** (τιμητικό ψήφισμα των Δελφών για πολίτη της Κορώνειας με το οποίο οι Δελφοί ζητούν από τους Κορωνείς να στήσουν και αυτοί το ψήφισμα στην πόλη τους BCH 1954,69):
Όπως δὲ καὶ Κορωνεῖς ἐπιγνῶντι τὰς ἐψηφισμένας Ἀσκληπιοδώρῳ τῷ πολίτῃ αὐτῶν δωρεάς, διαπέμψαι τὸ ψήφισμα ἐν Κορώνειαν καὶ παρακαλέσαι τὸν δᾶμον ἀναγράψαι τὰς πόλιος ἐν τὸν ἐπιφανέστατον τόπον
Μτφρ.: Για να γνωρίζουν και οι Κορωνείς τα τιμητικά δώρα για τον Ασκληπιόδωρο τον συμπολίτη τους, να στείλουν το ψήφισμα στην Κορώνεια και να παρακαλέσουν τον δήμο να το αναγράψει σε περίβλεπτο τόπο της πόλης.
- 156. Επιγραφή (IG VII 2873) αφιερωμένη στον Κόρωνο, τον ιδρυτή της Κορώνειας** Ἡρᾶς Καστρίκιος Αὔλου τὸν ναὸν καὶ τὰ θυρώματα ἀνέθηκεν Κορωνίῳ
Μτφρ.: ο Ηράς ο Καστρίκιος, γιος του Αύλου, αφιερώνει στον Κόρωνο αυτόν τον ναό και τη θύρα με τις παραστάδες
- 157. Επιγραφή Μουσείου Θηβών (αριθ. 2293)** τὸ ἄγειμα κῆ τὴ πελτοφόρῃ κῆ τὴ ἐπίλεκ[τυ] κῆ τὴ φαρετρίτῃ κῆ τὴ σφενδονάτῃ Κορωνείων τῷ τέλειος νικήσαντες τὰ Παμβοιώτια, τῆς θεῆς
Μτφρ.: Αφιέρωμα στους θεούς του αγήματος για τη μεγάλη νίκη του στα Παμβοιώτια της Κορώνειας στον αγώνα δρόμου με την ασπίδα και τη στρατιωτική στολή και τη φαρέτρα και τη σφενδόνη
- 158. Πausanías, Βοιωτικά, IX, 34, 1-3** πρὶν δὲ ἐξ Κορώνειαν ἐξ Ἀλαλκομενῶν ἀφικέσθαι, τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς ἐστὶ τὸ ἱερόν · καλεῖται δὲ ἀπὸ Ἰτωνίου τοῦ Ἀμφικτύονος, καὶ ἐς τὸν κοινὸν συνίασιν ἐνταῦθα οἱ Βοιωτοὶ σύλλογον. ἐν δὲ τῷ ναῷ χαλκοῦ πεποιημένα Ἀθηνᾶς Ἰτωνίας καὶ Διὸς ἐστὶν ἀγάλματα· τέχνη δὲ Ἀγορακρίτου, μαθητοῦ τε καὶ ἐρωμένου Φειδίου. ἀνέθεσαν δὲ καὶ Χαρίτων ἀγάλματα ἐπ' ἐμοῦ. λέγεται δὲ καὶ τοιόνδε, Ἰοδάμαν ἱερωμένην τῇ θεῇ νύκτωρ ἐς τὸ τέμενος ἐσελθεῖν καὶ αὐτῇ τὴν Ἀθηνᾶν φανῆναι, τῷ χιτῶνι δὲ τῆς θεοῦ τὴν Μεδούσης ἐπεῖναι τῆς Γοργόνος κεφαλὴν· Ἰοδάμαν δέ, ὡς εἶδε, γενέσθαι λίθον. καὶ διὰ τοῦτο ἐπιτιθεῖσα γυνὴ πῦρ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέραν ἐπὶ τῆς Ἰοδάμας τὸν βωμὸν ἐς τρεῖς ἐπιλέγει τῇ Βοιωτῶν φωνῇ Ἰοδάμαν ζῆν καὶ αἰτεῖν πῦρ. Κορώνεια δὲ παρείχετο μὲν ἐς μνήμην ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς Ἑρμοῦ βωμὸν Ἐπιμηλίου, τὸν δὲ ἀνέμων. κατωτέρω δὲ ὀλίγον Ἦρας ἐστὶν ἱερόν καὶ ἄγαλμα ἀρχαῖον, Πυθοδώρου τέχνη Θηβαίου, φέρει δὲ ἐπὶ τῇ χειρὶ Σειρήνας· τὰς γὰρ δὴ Ἀχελφῶου θυγατέρας ἀναπαισθείσας φασὶν ὑπὸ Ἦρας καταστῆναι πρὸς τὰς Μούσας ἐς ᾧδης ἔργον· αἱ δὲ ὡς ἐνίκησαν, ἀποτίλασαι τῶν Σειρήνων τὰ πτερὰ ποιήσασθαι στεφάνους ἀπ' αὐτῶν λέγονται.

Μτφρ.: πριν φτάσει κανείς στην Κορώνεια από τις Αλαλκομενές βρίσκεται το ιερό της Ιτωνίας Αθηνάς · ονομάζεται έτσι από τον Ίωνα, τον γιο του Αμφικτύονα, και είναι ο τόπος όπου συγκαλούν την κοινή τους συνέλευση οι Βοιωτοί. Μέσα στον ναό βρίσκονται αγάλματα της Ιτωνίας Αθηνάς και του Δία κατασκευασμένα από χαλκό· είναι τεχνουργήματα του Αγοράκριτου, μαθητού και ερωμένου του Φειδία. Στην εποχή μου αφιέρωσαν και αγάλματα των Χαρίτων. Λέγεται και η εξής ιστορία: ότι η Ιοδάμα, η ιέρεια της θεάς, μπήκε νύχτα στο τέμενος και της φανερώθηκε η Αθηνά, με το κεφάλι της Μέδουσας, της Γοργόνας, πάνω στον χιτώνα της · και η Ιοδάμα, μόλις το αντίκρισε, έγινε πέτρα. Και για αυτό μια γυναίκα βάζει κάθε μέρα φωτιά στον βωμό της Ιοδάμας και λέει τρεις φορές στη βοιωτική διάλεκτο ότι η Ιοδάμα ζει και ζητά φωτιά. Η Κορώνεια διαθέτει έναν αξιομνημόνευτο ναό στην αγορά του Ερμή του Επιμηλίου κι έναν άλλο των ανέμων. Λίγο πιο κάτω βρίσκεται ιερό της Ήρας και άγαλμα αρχαίο, τεχνούργημα του Θηβαίου Πυθοδώρου, που κρατά στο χέρι Σειρήνες · λένε ότι οι κόρες του Αχελώου είχαν πειστεί από την Ήρα να ανταγωνιστούν με τις Μούσες στο τραγούδι. Όταν αυτές νίκησαν, λένε ότι μάδησαν τα φτερά των Σειρήνων και έφτιαξαν από αυτά στεφάνια για τον εαυτό τους.

159. Στράβων 9, 2.29 Έξῃς δὲ Κορώνειαν καταλέγει καὶ Ἀλίартον καὶ Πλαταιὰς καὶ Γλίσσαντα. ἡ μὲν οὖν Κορώνεια ἐγγὺς τοῦ Ἑλικῶνός ἐστιν ἐφ' ὕψους ἰδρυμένη, κατελάβοντο δ' αὐτὴν ἐπανιόντες ἐκ τῆς Θετταλικῆς Ἄρνης οἱ Βοιωτοὶ μετὰ τὰ Τρωικά, ὅτε περ καὶ τὸν Ὀρχομενὸν ἔσχον· κρατήσαντες δὲ τῆς Κορωνείας ἐν τῷ πρὸ αὐτῆς πεδίῳ τὸ τῆς Ἰτωνίας Ἀθηνᾶς ἱερὸν ἰδρύσαντο ὁμώνυμον τῷ Θετταλικῷ, καὶ τὸν παραρρέοντα ποταμὸν Κουάριον προσηγόρευσαν ὁμοφώνως τῷ ἐκεῖ. Ἀλκαῖος δὲ καλεῖ Κωράλιον λέγων «ὦ ἄσς' Ἀθανάα πολέμηδόκος, ἃ ποι Κορωνίας ἐπὶ λαΐῳ ναύῳ πάροιθεν ἀμφιβαίνεις Κωραλίῳ ποταμῷ παρ' ὄχθαις.» ἐνταῦθα δὲ καὶ τὰ Παμβοιώτια συντέλουν· συγκαθίδρυται δὲ τῇ Ἀθηνᾷ ὁ Ἄιδης κατὰ τινα, ὥς φασι, μυστικὴν αἰτίαν. Οἱ μὲν οὖν ἐν τῇ Κορωνείᾳ Κορώνιοι λέγονται, οἱ δ' ἐν τῇ Μεσσηνιακῇ Κορωναιῖς.

Μτφρ.: Μετά την Κορώνεια περιγράφει και την Αλίαρτο και τις Πλαταιές και τον Γλίσσαντα. Η Κορώνεια βρίσκεται χτισμένη σε υψηλό σημείο του Ελικώνα. Αυτήν την κατέλαβαν οι Βοιωτοί που επανέρχονταν από τη Θεσσαλική Ἄρνη μετά τα Τρωικά, όταν κατείχαν και τον Ορχομενό. Όταν επικράτησαν στην Κορώνεια, στην πεδιάδα μπροστά από αυτή ίδρυσαν το ιερό της Ιτωνίας Αθηνάς, ομώνυμο με το Θεσσαλικό, και τον ποταμό που έρρεε κοντά εκεί ονόμασαν Κουάριο, ομόφωνα με τον Θεσσαλικό. Ο Αλκαίος τον ονομάζει Κωράλιο λέγοντας: « Βασίλισσα Αθηνά που στηρίζεις τον πόλεμο, εσένα που περιδιαβαίνεις στη σιτοφόρο γη της Κορώνειας, στις όχθες του Κωραλίου ποταμού, ικετεύω». Εδώ και τα Παμβοιώτια πραγματοποιούσαν. Μαζί με την Αθηνά έχει εγκαθιδρυθεί και η λατρεία του Άδη, σύμφωνα με κάποια, όπως λένε, μυστική αιτία. Οι κάτοικοι της Κορώνειας λέγονται Κορώνιοι, ενώ αυτή της ομώνυμης πόλης στη Μεσσήνη Κορωναιείς.

Β) μάχες

160. Διόδωρος Σικελιώτης, Ιστορική Βιβλιοθήκη, 16,37 ὁ δ' οὖν Φάυλλος μετὰ τῆς δυνάμεως ἐστράτευσεν εἰς τὴν Βοιωτίαν καὶ περὶ πόλιν Ὀρχομενὸν ἡττηθεὶς μάχῃ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπέβαλεν. μετὰ δὲ ταῦτα ἄλλης γενομένης μάχης παρὰ τὸν Κηφισὸν ποταμὸν ἐνίκησαν πάλιν Βοιωτοὶ καὶ ἀνέϊλον τῶν πολεμίων ὑπὲρ τοὺς πεντακοσίους, ἐζώγρησαν δὲ οὐκ ἐλάττους τῶν τετρακοσίων. [6] ὀλίγαις δ' ὕστερον ἡμέραις γενομένης μάχης περὶ Κορώνειαν ἐνίκησαν οἱ Βοιωτοὶ καὶ πεντήκοντα μὲν ἀνέϊλον τῶν Φωκέων, ἑκατὸν δὲ καὶ τριάκοντα ἐζώγρησαν.

Μτφρ.: ὁ Φάυλλος με μεγάλη δύναμη ἐκστράτευσε στὴ Βοιωτία καὶ ἡττήθηκε σὲ μάχη κοντὰ στὴν πόλὴ τοῦ Ὀρχομενοῦ καὶ ἔχασε πολλοὺς στρατιώτες, μετὰ ἀπὸ αὐτὴ ἐγίνε ἄλλη μάχη κοντὰ στὸν Κηφισό καὶ νίκησαν πάλι οἱ Βοιωτοὶ καὶ σκότωσαν πάνω ἀπὸ πεντακόσιους ἀπὸ τοὺς ἐχθροὺς καὶ ἐπιάσαν ζωντανούς περισσότερους ἀπὸ τετρακόσιους. Λίγες ἡμέρες ἀργότερα ἐγίνε μάχη κοντὰ στὴν Κορώνεια καὶ νίκησαν οἱ Βοιωτοὶ καὶ σκότωσαν πενήντα Φωκεῖς, ἐνῶ ἐπιάσαν ζωντανούς ἑκατὸ τριάντα .

161. Διόδωρος Σικελιώτης, Ιστορική Βιβλιοθήκη, 16,56 ἐπ' ἄρχοντος δ' Ἀθήνησι Θεμιστοκλέους ... Βοιωτοὶ πολλὴν τῆς Φωκίδος χώραν πορθήσαντες περὶ τὴν ὀνομαζομένην Ὑάν πόλιν ἐνίκησαν τοὺς πολεμίους καὶ κατέβαλον αὐτῶν περὶ ἑβδομήκοντα. μετὰ δὲ ταῦτα Βοιωτοὶ περὶ Κορώνειαν συμπλακέντες τοῖς Φωκεῦσιν ἡττήθησαν καὶ συχνοὺς ἀπέβαλον. ἔπειτα τῶν Φωκέων κατασχόντων ἱκανὰς τινὰς πόλεις ἐν τῇ Βοιωτίᾳ στρατεύσαντες οἱ Βοιωτοὶ καὶ τὸν σῆτον ἐκ τῆς χώρας τῶν πολεμίων φθείραντες κατὰ τὴν ἐπάνοδον ἡττήθησαν

Μτφρ.: ἐπὶ ἄρχοντος Θεμιστοκλέους στὴν Αθήνα ... οἱ Βοιωτοὶ μεγάλο μέρος τῆς χώρας τῶν Φωκέων λεηλάτησαν καὶ κοντὰ στὴν πόλὴ Ὑά νίκησαν τοὺς ἐχθροὺ καὶ σκότωσαν περίπου ἑβδομήντα ἀπὸ αὐτοῦς. μετὰ ἀπὸ αὐτὰ οἱ Βοιωτοὶ συνεπλάκησαν με τοὺς Φωκεῖς κοντὰ στὴν Κορώνεια καὶ ἡττήθηκαν καὶ πολλοὺς ἐγκατέλειψαν. Ἐπειτα οἱ Φωκεῖς κατέλαβαν ἀρκετές πόλεις στὴ Βοιωτία, ἐνῶ οἱ Βοιωτοὶ ἐκστράτευσαν καὶ κατέστρεψαν τὸ σιτάρι στὴ χώρα τῶν ἐχθρῶν ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐπιστροφὴ ἡττήθηκαν.

162. Διόδωρος Σικελιώτης, Ιστορική Βιβλιοθήκη, 16,58 κατὰ δὲ τὴν Βοιωτίαν οἱ μὲν Φωκεῖς τρεῖς πόλεις ἔχοντες ὠχυρωμένας, Ὀρχομενὸν καὶ Κορώνειαν καὶ Κορσίας, ἐκ τούτων ἐποιοῦντο τὴν ἐπὶ τοὺς Βοιωτοὺς στρατείαν. εὐποροῦμενοι δὲ μισθοφόρων τὴν τε χώραν ἐδήρουν καὶ κατὰ τὰς ἐπιθέσεις καὶ συμπλοκὰς περιεγίνοντο τῶν ἐγχωρίων. [2] διόπερ οἱ Βοιωτοὶ θλιβόμενοι μὲν τῷ πολέμῳ καὶ πολλοὺς τῶν στρατιωτῶν ἀπολωλεκότες, χρημάτων δὲ ἀπορούμενοι πρέσβεις ἐξέπεμψαν πρὸς τὸν Φίλιππον ἀξιοῦντες βοηθῆσαι.

Μτφρ.: Στὴ Βοιωτία οἱ Φωκεῖς κατείχαν τρεῖς οχυρωμένες πόλεις, τὸν Ὀρχομενό καὶ τὴν Κορώνεια καὶ τὴς Κορσίες, καὶ ἀπὸ αὐτῆς ἔκαναν ἐπιθέσεις στους Βοιωτοὺς. Επειδὴ εἶχαν πολλοὺς μισθοφόρους, καὶ τὴ χώρα λεηλατοῦσαν καὶ με τοὺς ντόπιους ἐμπλέκονταν σὲ μάχες. Οἱ Βοιωτοὶ, πιεζόμενοι ἀπὸ τὸν πόλεμο καὶ ἔχοντας χάσει πολλοὺς στρατιώτες καὶ

επιπλέον επειδή είχαν έλλειψη χρημάτων, έστειλαν πρεσβεία προς τον Φίλιππο ζητώντας να τους βοηθήσει.

- 163. Θουκυδίδης, 4, 91-93** Παγώνδας ό Αιολάδου βοιωταρχών έκ Θηβών μετ' Αριανθίδου τοῦ Λυσιμαχίδου καί ήγεμονίας οὔσης αὐτοῦ βουλόμενος τήν μάχην ποιῆσαι καί νομίζων ἄμεινον εἶναι κινδυνεῦσαι, προσκαλῶν ἐκάστους κατὰ λόχους, ὅπως μὴ ἄθρόοι ἐκλίποιεν τὰ ὅπλα, ἔπειθε τοὺς Βοιωτοὺς ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους καί τὸν ἀγῶνα ποιεῖσθαι, λέγων τοιάδε. Ὑρῆν μὲν, ὦ ἄνδρες Βοιωτοί, μηδ' ἐς ἐπίνοιάν τινα ἡμῶν ἐλθεῖν τῶν ἀρχόντων ὡς οὐκ εἰκὸς Ἀθηναίους, ἦν ἄρα μὴ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ ἔτι καταλάβωμεν αὐτούς, διὰ μάχης ἐλθεῖν... πεῖραν δὲ ἔχομεν ἡμεῖς αὐτοῦ ἐς τούσδε· νικήσαντες γὰρ ἐν Κορωνείᾳ αὐτούς, ὅτε τήν γῆν ἡμῶν στασιαζόντων κατέσχον, πολλήν ἄδειαν τῇ Βοιωτίᾳ μέχρι τοῦδε κατεστήσαμεν... τοιαῦτα ὁ Παγώνδας τοῖς Βοιωτοῖς παραινέσας ἔπεισεν ἰέναι ἐπὶ τοὺς Ἀθηναίους. καί κατὰ τάχος ἀναστήσας ἤγε τὸν στρατόν ... εἶχον δὲ δεξιὸν μὲν κέρας Θηβαῖοι καί οἱ ξύμμοροι αὐτοῖς· μέσοι δὲ Ἀλιάρτιοι καί Κορωνάιοι καί Κωπαιῆς καί οἱ ἄλλοι οἱ περὶ τὴν λίμνην· τὸ δὲ εὐώνυμον εἶχον Θεσπιῆς καί Ταναγραῖοι καί Ὀρχομένιοι...

Μτφρ.: ο Παγώνδας, ο γιος του Αιολάδου, που ήταν βοιωτάρχης από τη Θήβα μαζί με τον Αριανθίδη, τον γιο του Λυσιμαχίδη, επειδή είχε την ανώτατη εξουσία, θέλοντας να προχωρήσει σε μάχη και θεωρώντας ότι είναι προτιμότερο να κινδυνεύσουν, προσκαλώντας τον καθένα κατά λόχους, ώστε να μην εγκαταλείψουν όλοι μαζί τα όπλα, έπειθε τους Βοιωτούς να βαδίσουν εναντίον των Αθηναίων και να πολεμήσουν λέγοντας τα εξής: «Έπρεπε, άνδρες Βοιωτοί, να μην έχει δεύτερες σκέψεις κανείς από τους άρχοντές μας ότι είναι παράλογο να πολεμήσουμε με τους Αθηναίους, αν δεν τους αναχαιτίσουμε στη Βοιωτία... εμεῖς έχουμε εμπειρία σε αυτό. Γιατί αφού τους νικήσαμε στην Κορώνεια, όταν κατείχαν τη γη μας επειδή εμεῖς σπαραζόμασταν από διχόνοια, εγγύηση ασφάλειας μέχρι τώρα δώσαμε στη Βοιωτία. Ο Παγώνδας με τέτοιες προτροπές έπεισε τους Βοιωτούς να κινηθούν εναντίον των Αθηναίων και γρήγορα σήκωσε και οδήγησε το στράτευμα... Κατείχαν το δεξιό κέρας οι Θηβαῖοι και όσοι συνόρευαν με αυτούς. Στο μέσον βρίσκονταν οι Αλιάρτιοι, οι Κορωνάιοι, οι Κωπαεῖς και άλλοι που κατοικούν γύρω από τη λίμνη. Το αριστερό κατείχαν οι Θεσπιεῖς, οι Ταναγραῖοι και οι Ορχομένιοι...

- 164. Ξενοφώντας Ελληνικά 4, 3** Ἦσαν δ' οἱ μὲν ἀντιτεταγμένοι τῷ Ἀγησιλάῳ Βοιωτοί, Ἀθηναῖοι, Ἀργεῖοι, Κορίνθιοι, Αἰνιᾶνες, Εὐβοεῖς, Λοκροὶ ἀμφοτέροι· σὺν Ἀγησιλάῳ δὲ Λακεδαιμονίων μὲν μόρα ἢ ἐκ Κορίνθου διαβάσσα, ἡμισυ δὲ μόρας τῆς ἐξ Ὀρχομενοῦ, ἔτι δ' οἱ ἐκ Λακεδαίμονος νεοδαμῶδεις συστρατευσάμενοι αὐτῷ, πρὸς δὲ τούτοις οὔ Ἡριππίδας ἐξενάγει ξενικοῦ, ἔτι δὲ οἱ ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεων Ἑλληνίδων, καί ἀπὸ τῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ὅσας διῶν παρέλαβεν· αὐτόθεν δὲ προσεγένοντο ὀπλιτὰι Ὀρχομένιοι καί Φωκεῖς. πελτασταὶ γε μὴν πολὺ πλείους οἱ μετ' Ἀγησιλάου· ἵππεῖς δ' αὖ παραπλήσιοι ἀμφοτέροις τὸ πλῆθος. ἢ μὲν δὴ δύναμις αὕτη ἀμφοτέρων· διηγῆσθαι δὲ καὶ τὴν μάχην, καὶ πῶς ἐγένετο οἷα οὐκ ἄλλη τῶν γ' ἐφ' ἡμῶν. συνῆσαν μὲν γὰρ εἰς τὸ κατὰ Κορώνειαν πεδῖον οἱ μὲν σὺν Ἀγησιλάῳ ἀπὸ τοῦ Κηφισοῦ, οἱ δὲ σὺν Θηβαίοις ἀπὸ τοῦ Ἑλικῶνος. εἶχε δ' Ἀγησίλαος μὲν δεξιὸν τοῦ μετ' αὐτοῦ, Ὀρχομένιοι δ' αὐτῷ ἔσχατοι ἦσαν τοῦ εὐωνύμου. οἱ δ' αὖ Θηβαῖοι αὐτοὶ μὲν

δεξιοὶ ἦσαν, Ἀργεῖοι δ' αὐτοῖς τὸ εὐώνυμον εἶχον. συνιόντων δὲ τέως μὲν σιγὴ πολλή ἀπ' ἀμφοτέρων ἦν· ἡνίκα δ' ἀπεῖχον ἀλλήλων ὅσον στάδιον, ἀλαλάξαντες οἱ Θηβαῖοι δρόμῳ ὁμόσε ἐφέροντο. ὥς δὲ τριῶν ἔτι πλῆθρων ἐν μέσῳ ὄντων, ἀντεξέδραμον ἀπὸ τῆς Ἀγησιλάου φάλαγγος ὧν Ἡριππίδας ἐξενάγει καὶ σὺν αὐτοῖς Ἴωνες καὶ Αἰολεῖς καὶ Ἑλλησπόντιοι, καὶ πάντες οὗτοι τῶν συνεκδραμόντων τε ἐγένοντο καὶ εἰς δόρυ ἀφικόμενοι ἔτρεψαν τὸ καθ' αὐτούς. Ἀργεῖοι μέντοι οὐκ ἐδέξαντο τοὺς περὶ Ἀγησίλαον, ἀλλ' ἔφυγον ἐπὶ τὸν Ἑλικῶνα. κἀνταῦθα οἱ μὲν τινες τῶν ξένων ἐστεφάνουν ἤδη τὸν Ἀγησίλαον, ἀγγέλλει δέ τις αὐτῷ ὅτι οἱ Θηβαῖοι τοὺς Ὀρχομενίους διακόψαντες ἐν τοῖς σκευοφόροις εἶησαν. καὶ ὁ μὲν εὐθύς ἐξελίσσας τὴν φάλαγγα ἦγεν ἐπ' αὐτούς· οἱ δ' αὖ Θηβαῖοι ὥς εἶδον τοὺς συμμάχους πρὸς Ἑλικῶνι πεφευγότας, διαπρεσεῖν βουλόμενοι πρὸς τοὺς ἑαυτῶν, συσπειραθέντες ἐχώρουν ἐρρωμένως. ἐνταῦθα δὴ Ἀγησίλαον ἀνδρεῖον μὲν ἕξεστιν εἰπεῖν ἀναμφισβητήτως· οὐ μέντοι εἵλετό γε τὰ ἀσφαλέστατα. ἐξὸν γὰρ αὐτῷ παρέντι τοὺς διαπίπτοντας ἀκολουθοῦντι χειροῦσθαι τοὺς ὀπισθεν, οὐκ ἐποίησε τοῦτο, ἀλλ' ἀντιμέτωπος συνέρραξε τοῖς Θηβαίοις· καὶ συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον. τέλος δὲ τῶν Θηβαίων οἱ μὲν διαπίπτουσι πρὸς τὸν Ἑλικῶνα, πολλοὶ δ' ἀποχωροῦντες ἀπέθανον. ἐπεὶ δ' ἡ μὲν νίκη Ἀγησιλάου ἐγεγένητο, τετρωμένος δ' αὐτὸς προσενηέκτο πρὸς τὴν φάλαγγα, προσελάσαντές τινες τῶν ἱππέων λέγουσιν αὐτῷ ὅτι τῶν πολεμίων ὥς ὀγδοήκοντα σὺν ὅλοις ὑπὸ τῷ νεῷ εἰσι, καὶ ἡρώτων τί χρὴ ποιεῖν. ὁ δέ, καίπερ πολλὰ τραύματα ἔχων, ὅμως οὐκ ἐπελάθετο τοῦ θείου, ἀλλ' ἔἴαν τε ἀπιέναι ἢ βούλονται ἐκέλευε καὶ ἀδικεῖν οὐκ εἶα. τότε μὲν οὖν, καὶ γὰρ ἦν ἤδη ὀψέ, δειπνοποιησάμενοι ἐκοιμήθησαν. πρῶ δὲ γῦλιν τὸν πολέμαρχον παρατάξαι τε ἐκέλευε τὸ στράτευμα καὶ τροπαῖον ἵστασθαι, καὶ στεφανοῦσθαι πάντας τῷ θεῷ καὶ τοὺς αὐλητὰς πάντας αὐλεῖν. καὶ οἱ μὲν ταῦτ' ἐποιοῦν. οἱ δὲ Θηβαῖοι ἔπεμψαν κήρυκας, ὑποσπόνδους τοὺς νεκροὺς αἰτοῦντες θάψαι. καὶ οὕτω δὴ αἱ τε σπονδαὶ γίνονται καὶ Ἀγησίλαος μὲν εἰς Δελφοὺς ἀφικόμενος δεκάτην τῶν ἐκ τῆς λείας τῷ θεῷ ἀπέθυσεν οὐκ ἐλάττω ἑκατὸν ταλάντων· ...

Μτφρ.: παρατεταγμένοι ἐνάντια στον Ἀγησίλαο ἦταν οἱ Βοιωτοί, οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ Ἀργεῖοι, οἱ Κορίνθιοι, οἱ Αἰνιάνες, οἱ Εὐβοεῖς, καὶ οἱ δύο Λοκροί. Μαζί με τον Ἀγησίλαο εἶχε παραταχθεῖ ἓνα τάγμα Λακεδαιμονίων που εἶχε περάσει ἀπὸ τὴν Κόρινθο, μισό τάγμα ἀπὸ τὸν Ὀρχομενό. Ἀκόμη μαζί του εἶχαν ἐκστρατεύσει οἱ ἀπελευθερωμένοι εἰλωτες ἀπὸ τὴ Λακεδαίμονα, καὶ μαζί με αὐτοὺς οἱ μισθοφόροι με ἡγέτη τὸν Ἡριππίδα. Ἀκόμη αὐτοὶ που εἶχαν ἐρθεῖ ἀπὸ τὶς ἐλληνικὲς πόλεις τῆς Ἀσίας καὶ ὅσους εἶχε πάρει μαζί του κατὰ τὴ διέλευσή του ἀπὸ τὴν Εὐρώπη· σὲ αὐτοὺς προστέθηκαν καὶ οπλίτες Ὀρχομενιοὶ καὶ Φωκεῖς. Τους περισσότερους πελταστὲς τοὺς εἶχε ὁ Ἀγησίλαος. Ἱππεῖς εἶχαν ὡς πρὸς τὸ πλῆθος ἴσους σχεδόν καὶ οἱ δύο ἀντίπαλοι. Αὕτῃ ἦταν ἡ δύναμη καὶ τῶν δύο παρατάξεων. Θὰ διηγηθῶ καὶ τὴ μάχη, καὶ πῶς δὲν υπῆρξε τέτοια ἄλλη ἀπὸ τὶς μάχες σὲ ἐμὰς. Συναντήθηκαν στὴν πεδιάδα τῆς Κορώνειας, οἱ σύμμαχοι τοῦ Ἀγησιλάου ἐρχόμενοι ἀπὸ τῶν Κηφισό, οἱ σύμμαχοι τῶν Θηβαίων ἐρχόμενοι ἀπὸ τὸν Ἑλικῶνα. Ὁ Ἀγησίλαος εἶχε παραταχθεῖς τὴ δεξιὰ πλευρὰ τῆς παρατάξής του καὶ οἱ Ὀρχομενιοὶ ἦταν οἱ

τελευταίοι στο αριστερό άκρο. Οι Θηβαίοι από την άλλη είχαν τη δεξιά πλευρά και οι Αργείοι την αριστερή. Στην αρχή προχωρούσαν ο ένας εναντίον του άλλου με απόλυτη ησυχία. Όταν έφτασαν σε απόσταση ενός σταδίου, οι Θηβαίοι με αλαλαγμούς στο ίδιο σημείο κατευθύνονταν. Και όταν έφτασαν στο μέσο της διαδρομής και τους υπολείπονταν τρία πλέθρα ακόμη, όρμησε εναντίον τους η φάλαγγα που οδηγούσε ο Ηριππίδας και μαζί με αυτούς οι Ίωνες, οι Αιολείς και οι Ελλησπόντιοι, και όλοι αυτοί όρμησαν μαζί τρέχοντας και έφτασαν στην εμβέλεια των δοράτων και έτρεψαν σε φυγή τους αντιπάλους τους. Οι Αργείοι δεν έμειναν να πολεμήσουν αυτούς που πλαισίωναν τον Αγησίλαο αλλά έφυγαν προς τον Ελικώνα. Και ενώ κάποιοι από τους ξένους στεφάνωναν ήδη ως νικητή τον Αγησίλαο, κάποιος τους ανήγγειλε ότι οι Θηβαίοι είχαν διασπάσει τις γραμμές των Ορχομένων και έφτασαν στα υποζύγια. Και αυτός αμέσως επέκτεινε το μέτωπο της φάλαγγας και το οδήγησε εναντίον τους. Οι Θηβαίοι μόλις είδαν τους συμμάχους τους να φεύγουν προς τον Ελικώνα θέλοντας να κατευθυνθούν προς τους δικούς τους συσπειρώθηκαν και προχωρούσαν με αποφασιστικότητα. Σε αυτή την περίπτωση μπορούμε να μιλήσουμε χωρίς αμφιβολία για την ανδρεία του Αγησιλάου, γιατί δεν επέλεξε την πιο ασφαλή στρατηγική. Αν και μπορούσε να αδιαφορήσει για αυτούς που τρέπονταν σε φυγή και να ακολουθήσει την οπισθοφυλακή τους ώστε να την κατανικήσει, δεν το έκανε αυτό αλλά κατά μέτωπον συγκρούστηκε με τους Θηβαίους. Και συμπλεκόμενοι σπρώχνονταν με τις ασπίδες, μάχονταν, σκότωναν, σκοτώνονταν. Τέλος άλλοι από τους Θηβαίους δραπέτευσαν στον Ελικώνα και πολλοί πέθαναν κατά την υποχώρηση. Όταν ο Αγησίλαος εξασφάλισε τη νίκη, τραυματισμένος και ο ίδιος οδηγήθηκε προς τη φάλαγγά του και τότε τον πλησίασαν κάποιοι ιππείς και του είπαν ότι ογδόντα περίπου ένοπλοι εχθροί βρίσκονται μέσα στον ναό και τον ρώτησαν τι έπρεπε να κάνουν. Και αυτός, αν και ήταν πολυτραυματίας, όμως δεν ξέχασε το θείο αλλά τους πρόσταξε να τους αφήσουν να πάνε όπου ήθελαν και δεν τους άφηνε να διαπράξουν αδικία. Τότε λοιπόν, επειδή ήδη ήταν περασμένη η ώρα, δείπνησαν και κοιμήθηκαν. Το πρωί διέταξε τον πολέμαρχο Γύλι να παρατάξει το στράτευμα και να υψώσει τρόπαιο και να προσφέρουν όλοι στεφάνια στους θεούς και όλοι οι αυλητές να παίξουν τους αυλούς τους. Και αυτοί τα εκτέλεσαν. Και οι Θηβαίοι έστειλαν κήρυκες ζητώντας να γίνει ανακωχή και να θάψουν τους νεκρούς τους. Και έτσι έγιναν οι σπονδές και ο Αγησίλαος πήγε στους Δελφούς και αφιέρωσε το ένα δέκατο της λείας στον θεό, όχι λιγότερο από εκατό τάλαντα...

165. Όμηρος, Ιλιάδα, Β 494- 510 Βοιωτῶν μὲν Πηνέλεως καὶ Λήϊτος ἦρχον

495 Ἀρκεσίλαός τε Προθοήνωρ τε Κλονίος τε,
οἳ θ' Ὑρίην ἐνέμοντο καὶ Αὐλίδα πετρήεσαν
Σχοῖνόν τε Σκῶλόν τε πολύκνημόν τ' Ἐτεωνόν,
Θέσπειαν Γραῖάν τε καὶ εὐρύχορον Μυκαλησσόν,
οἳ τ' ἀμφ' Ἄρμ' ἐνέμοντο καὶ Εἰλέσιον καὶ Ἐρυθράς,
500 οἳ τ' Ἐλεῶν' εἶχον ἡδ' Ὕλην καὶ Πετεῶνα,
Ὠκαλέην Μεδεῶνά τ', ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Κώπας Εὐτρησὶν τε πολυτρήρωνά τε Θίσβην,

οἳ τε Κορώνειαν καὶ ποιήενθ' Ἀλῖαρτον,
οἳ τε Πλάταιαν ἔχον ἢ δ' οἳ Γλισᾶντ' ἐνέμοντο,
505 οἳ θ' Ὑποθήβας εἶχον, ἐϋκτίμενον πτολίεθρον,
Ὀγχηστόν θ' ἱερὸν, Ποσιδήϊον ἀγλαὸν ἄλσος,
οἳ τε πολυστάφυλον Ἄρνην ἔχον, οἳ τε Μίδειαν
Νῖσάν τε Ζαθέην Ἀνθηδόνα τ' ἐσχατόωσαν
τῶν μὲν πεντήκοντα νέες κίων, ἐν δὲ ἐκάστη
510 κοῦροι Βοιωτῶν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι βαῖνον.

Μτφρ.: Των Βοιωτῶν οἱ ἀρχηγοὶ Πηνέλαος, Κλονίος,
495 Προθήνωρ, Ἀρκεσίλαος, καὶ Λήτος διοικούσαν
ὄσους ἀπόστειλ' ἡ Αὐλὶς πετρώδης, ἡ Υῤῥία,
ἡ Σχοῖνος, ὁ Εἰρωνός πολύλοφος, ἡ Σκῶλος,
ἡ ευρύχωρη Μυκαλησσός, ἡ Θέσπεια καὶ ἡ Γραία,
ὄσους το Ἄρμ' ἀπόστειλε, το Εὐλέσιον, οἱ Ερύθρες,
500 ἀκόμῃ ὄσους ὁ Ελεών, ὁ Πετεών, ἡ Ὑλη,
ὁ Μεδεών πόλις καλὴ καὶ ὄσους ἡ Ωκαλέη,
ἡ Θίισβ' ἡ πολυτρύγωνα, ἡ Εὐτρησις, οἱ Κώπες,
καὶ ὁ χλοερός Ἀλῖαρτος, καὶ ὄσους ἀκόμῃ ἐστεύλαν
ὁ Γλίσας, ἡ Κορώνεια, ἡ Πλάταια καὶ ἡ πόλις
505 ὠραία τῶν Ὑποθηβίων, καὶ ἡ πόλις ἡ ἀγία
ἡ Ὀγχηστος, πολὺ δένδρον τοῦ Ποσειδῶνος κτήμα,
ἡ θεία Νίσσα, ἡ Μίδεια, ἡ Ἄρνη ἀμπελοφόρα,
καὶ ὅσοι ἀπὸ τῆς ἐσχατῆς ἐφθασαν Ἀνθηδόνα.
Πενήντα σάν τὰ πλοῖα τῶν καὶ ἐπάνω στο καθένα
510 ἦσαν ἑκατὸν εἴκοσι τῶν Βοιωτῶν ἀγόρια.

- 166. Παισανίας, Βοιωτικά, IX, 6, 3-4** διαπολεμηθέντος δὲ τοῦ πολέμου καὶ Ἀθηναίοις καταλυθέντος τοῦ ναυτικοῦ, μετ' οὐ πολὺ Θηβαῖοι μετὰ Κορινθίων ἐς τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους πόλεμον προήχθησαν. κρατηθέντες δὲ μάχῃ περὶ Κόρινθόν τε καὶ ἐν Κορωνείᾳ, νικῶσιν αὖθις ἐν Λεύκτροις ἐπιφανεστάτην νίκην ὁπόσας γενομένης Ἕλλησιν ἴσμεν κατὰ Ἑλλήνων

Μτφρ.: ἀφού τελείωσε ὁ πόλεμος καὶ καταστράφηκε τὸ ναυτικὸ τῶν Ἀθηναίων, μετὰ ἀπὸ λίγο οἱ Θηβαῖοι με τοὺς Κορινθίους ρίχτηκαν στὸν πόλεμο ἐναντίον τῶν Λακεδαιμονίων. Νικήθηκαν στὴ μάχη στὴν Κόρινθο καὶ στὴ μάχη τῆς Κορώνειας, ἀλλὰ νίκησαν ἀμέσως μετὰ στὰ Λεύκτρα τὴν πιο λαμπρὴ νίκη ἀπὸ ὅσες γνωρίζουμε νὰ ἔχουν πετύχει Ἕλληνες ἐναντίον Ἑλλήνων

- 167. Πολύβιος, Ἱστορίαι, δ'** Καταλαβὼν δὲ τοὺς ἀπὸ τῶν συμμαχίδων παραγεγονότας εἰς τὴν Κόρινθον, συνήδρευε καὶ διελάμβανε μετὰ τούτων τί δεῖ ποιεῖν καὶ πῶς χρῆσασθαι τοῖς Αἰτωλοῖς. ἐγκαλοῦντων δὲ Βοιωτῶν μὲν ὅτι συλήσαιεν τὸ τῆς Ἀθηνᾶς τῆς Ἰτωνίας ἱερὸν εἰρήνης ὑπαρχούσης, Φωκῶν δὲ διότι στρατεύσαντες ἐπ' Ἀμβρυσον καὶ Δαύλιον ἐπιβάλοιτο καταλαβέσθαι τὰς πόλεις, ... διακούσαντες τούτων οἱ τῶν συμμάχων σύνεδροι πάντες ὁμοθυμαδὸν ἐκφέρειν ἐβουλεύσαντο τοῖς Αἰτωλοῖς τὸν πόλεμον.

Μτφρ.: Αφού συνάντησε (ὁ Φίλιππος Ε') τοὺς ἐκπροσώπους τῶν συμμαχικῶν πόλεων που εἶχαν συγκεντρωθεῖς τὴν Κόρινθο, παρακάθισε μαζί τοὺς σε συνέδριο καὶ συζητοῦσαν τι πρέπει νὰ κάνουν καὶ πῶς νὰ χειριστοῦν τοὺς

Αιτωλούς. Επειδή τους κατηγορούσαν οι Βοιωτοί ότι σύλησαν το ιερό της Ιτωνίας Αθηνάς σε περίοδο ειρήνης και οι Φωκείς επειδή εκστράτευσαν εναντίον του Αμβρυσσού και της Δαύλειας επιθυμώντας να κυριεύσουν τις πόλεις ... αφού άκουσαν αυτά με προσοχή οι σύνεδροι όλοι με κοινή θέληση αποφάσισαν να ξεκινήσουν πόλεμο εναντίον των Αιτωλών

Γ)Κατανωγή

168. **Παυσανίας , Βοιωτικά, IX 34, 6-8** Άνδρέα πρώτον ἐνταῦθα Πηνειοῦ παῖδα τοῦ ποταμοῦ λέγουσιν ἐποικῆσαι καὶ ἀπὸ τούτου τὴν γῆν Ἀνδρηίδα ὀνομασθῆναι: παραγενομένου δὲ ὡς αὐτὸν Ἀθάμαντος, ἀπένειμε τῆς αὐτοῦ τῷ Ἀθάμαντι τὴν τε περὶ τὸ Λαφύστιον χώραν καὶ τὴν νῦν Κορώνειαν καὶ Ἀλιαρτίαν. Ἀθάμας δὲ ἅτε οὐδένα οἱ παίδων τῶν ἀρσένων λελεῖφθαι νομίζων--τὰ μὲν γὰρ ἐς Λέαρχόν τε καὶ Μελικέρτην ἐτόλμησεν αὐτός, Λεύκωνι δὲ ὑπὸ νόσου τελευτῆσαι συνέβη, Φρίξον δὲ ἄρα οὐκ ἠπίστατο ἢ αὐτὸν περιόντα ἢ γένος ὑπολειπόμενον Φρίξου--τούτων ἕνεκα ἐποιήσατο Ἀλάρτον καὶ Κόρωνον τοὺς Θερσάνδρου τοῦ Σισύφου· Σισύφου γὰρ ἀδελφὸς ἦν ὁ Ἀθάμας. ὕστερον δὲ ἀναστρέψαντος ἐκ Κόλχων οἱ μὲν αὐτοῦ Φρίξου φασίν, οἱ δὲ Πρέσβωνος--γεγονέναι δὲ Φρίξω τὸν Πρέσβωνα ἐκ τῆς Αἰήτου θυγατρὸς-- οὕτω συγχωροῦσιν οἱ Θερσάνδρου παῖδες οἶκον μὲν τὸν Ἀθάμαντος Ἀθάμαντι καὶ τοῖς ἀπὸ ἐκείνου προσήκειν· αὐτοὶ δὲ--μοῖραν γὰρ δίδωσί σφισιν Ἀθάμας τῆς γῆς-- Ἀλάρτου καὶ Κορωνείας ἐγένοντο οἰκισταί.

Μτφρ.: λένε ότι πρώτος ο Ανδρέας, ο γιος του ποταμού Πηνειού, εγκαταστάθηκε εδώ (στον Ορχομενό) και από αυτόν η περιοχή ονομάστηκε Ανδρηίδα. Όταν ήλθε σε αυτόν ο Αθάμας, του έδωσε την περιοχή γύρω στο Λαφύστιο όρος και την τωρινή Κορώνεια και Αλιαρτία. Ο Αθάμας νομίζοντας ότι δεν του έχει απομείνει κανένα αρσενικό παιδί (γιατί τον Λέαρχο και τον Μελικέρτη τόλμησε να σκοτώσει ο ίδιος και ο Λεύκων έτυχε να πεθάνει από ασθένεια και για τον Φρίξο δεν ήξερε αν ήταν εν ζωή ή αν είχε αφήσει απογόνους) για αυτούς τους λόγους υιοθέτησε τον Αλάρτο και τον Κόρωνο, τους γιους του Θερσάνδρου, του γιου του Σισύφο, καθώς ο Σίσυφος και ο Αθάμας ήταν αδέρφια. Αργότερα λένε κάποιοι ότι γύρισε από τους Κόλχους ο Φρίξος και άλλοι ο Πρέσβων (ο Πρέσβων είχε γεννηθεί από τον Φρίξο και την κόρη του Αιήτη) και έτσι οι γιοι του Θερσάνδρου συμφώνησαν ο οίκος του Αθάμαντα να ανήκει στον Αθάμαντα και στους απογόνους του· και αφού τους έδωσε ένα μέρος της γης του ο Αθάμας, αυτοί έγιναν οικιστές της Αλάρτου και της Κορώνειας.

Δ) τοποθεσία

169. **Πλούταρχος , Λύσανδρος, 29** τῷ Λυσάνδρῳ δεδομένος χρησμός οὕτως ἔχων:

ὀπλίτην κελάδοντα φυλάξασθαί σε κελεύω
γῆς τε δράκονθ' υἷὸν δόλιον κατόπισθεν ἰόντα.

τινὲς δὲ τὸν Ὀπλίτην οὐ πρὸς Ἀλιάρτῳ ῥεῖν λέγουσιν, ἀλλὰ πρὸς Κορώνειαν χειμάρρουν εἶναι τῷ Φιλάρῳ ποταμῷ συμφερόμενον παρὰ τὴν πόλιν, ὃν πάλαι μὲν Ὀπλίαν, νῦν δὲ Ἰσόμαντον προσαγορεύουσιν.

Μτφρ.: για τον Λύσανδρο είχε δοθεί χρησμός που είχε ως εξής:

«Σε συμβουλεύω να φυλαχτείς από τον σπλίτη που βρυχάται και το δόλιο φίδι, τον γιο της γης, που επιτίθεται από πίσω».

Κάποιοι λένε ότι ο Οπλίτης δεν ρέει κοντά στην Αλίαρτο αλλά είναι χείμαρρος κοντά στην Κορώνεια που ενώνεται με τον Φιλάρο ποταμό κοντά στην πόλη, τον οποίο παλιά Οπλία και τώρα Ισόμαντο ονομάζουν

Ε) Παροιμίες

170. Σουΐδας Θρακία παρεύρεσις · φασὶ τοὺς Θρᾷκας ἡττηθέντας ὑπὸ Βοιωτῶν παρὰ Κορώνειαν καὶ σπεισάμενους σπονδὰς πενθημέρους ἐπιθέσθαι νυκτὸς τοῖς Βοιωτοῖς καὶ τοὺς μὲν ἀποκτεῖναι, τοὺς δὲ καὶ ζωγρῆσαι. ἀγανακτούτων δὲ τῶν Βοιωτῶν, εἶπεῖν τοὺς Θρᾷκας, ὅτι τὰς ἡμέρας οὐ τὰς νύκτας ἐσπείσατο.

Μτφρ.: Θρακική δικαιολογία: λένε πως, όταν οι Θράκες ηττήθηκαν από τους Βοιωτούς κοντά στην Κορώνεια και σύναψαν πενθήμερη ανακωχή, επιτέθηκαν τη νύχτα στους Βοιωτούς και άλλους τους σκότωσαν, ενώ άλλους τους έπιασαν ζωντανούς. Επειδή αγανάκτησαν οι Βοιωτοί, απάντησαν οι Θράκες ότι σύναψαν ανακωχή για τη διάρκεια της ημέρας, όχι της νύχτας.

Χριστιανικοί χρόνοι

Α) περιγραφή

171. Ησύχιος, Γλῶσσαι Κορωνεία

πόλις Βοιωτίας (Β 503). [ἀκρώρεια. τέλος] (συνδέει τη λέξη με το κορωνίς = το τελευταίο επίθεμα της οικοδομής, το άκρο με την κατάληξη –εία)

172. Σουΐδας Κορώνεια · τόπος

Β)Θρησκεία

173. Ευστάθιος, σχόλια στην Ιλιάδα (Ιλιάδα, Β') -καὶ τὰ Παναθήναια ἑορτὴ ὥς καὶ τὰ Παμβοιώτια ... Κορώνεια ἐγγὺς Ἑλικῶνος, ἐφ' ὕψους ἰδρυμένη · παραρρέει δ' αὐτὴν ποταμὸς Κουάριος ἔνθα τὰ Παμβοιώτια συνετέλουν ... Παμβοιώτια ἑορτὴ γὰρ κοινὴ πάντων Βοιωτῶν ὥς περ καὶ οἱ τῶν Ἰώνων Πανιώνια

Μτφρ.: και τα Παναθήναια είναι γιορτή όπως τα Παμβοιώτια ... η Κορώνεια κοντά στον Ελικώνα είναι χτισμένη σε ψηλό σημείο· αυτήν παραρρέει ο ποταμός Κουάριος, όπου τελούν τα Παμβοιώτια ... γιατί τα Παμβοιώτια είναι η κοινή γιορτή των Βοιωτών, όπως και των Ιώνων τα Πανιώνια.